

P6_TA(2005)0030

Kakovost kazenskega pravosodja v Evropski uniji

Priporočilo Evropskega parlamenta Svetu o kakovosti kazenskega pravosodja in usklajenosti kazenske zakonodaje v državah članicah (2005/2003(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga priporočila Svetu, ki ga predlaga António Costa v imenu Skupine PSE o kakovosti kazenskega pravosodja v Evropski uniji (B6-0234/2004),
- ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah, ki jo je sprejela Generalna skupščina Združenih narodov v svoji resoluciji 217 A (III) dne 10. decembra 1948, in zlasti členov 7, 8, 9, 10 in 11 Deklaracije,
- ob upoštevanju Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, ki ga je tudi sprejela Generalna skupščina v svoji resoluciji 2200 A (XXI) dne 16. decembra 1966 in je začel veljati 23. marca 1976, zlasti členov 2, 7, 9, 10 in 14 Pakta,
- ob upoštevanju Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin z dne 4. novembra 1950 (EKČP), ki je začela veljati 3. septembra 1953, in zlasti členov 6 in 13 Konvencije,
- ob upoštevanju naslova VI Pogodbe o Evropski uniji, in zlasti členov 29, 31(1)(c) ter 34(2)(a) in (b) Pogodbe,
- ob upoštevanju Pogodbe o Ustavi za Evropo, ki so jo države članice podpisale v Rimu dne 29. oktobra 2004, še zlasti njenih členov I-42 in III-260 (mehanizmi ocenjevanja), III-270 in III-271 (pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah) ter od II-107 do II-110, ki povzemajo člene od 47 do 50 Listine o temeljnih pravicah Evropske unije,
- ob upoštevanju pravnega reda Skupnosti na področju kazenskega pravosodja, še zlasti Konvencije o medsebojni pomoči v kazenskih zadevah¹, Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem pripornem nalogu in postopkih izročitve med državami članicami², Okvirnega sklepa Sveta 2003/577/PNZ z dne 22. julija 2003 o o izvrševanju sklepov o zasegu premoženja ali dokazov v Evropski uniji³, predloga Okvirnega sklepa Sveta o evropskem dokaznem nalogu za pridobivanje predmetov, listin in podatkov za uporabo v kazenskih postopkih (KOM(2003)0688) in predloga Okvirnega sklepa Sveta o določenih procesnih pravicah v kazenskih postopkih na celotnem območju Evropske unije (KOM(2004)0328),

---

¹ Akt Sveta z dne 29. maja 2000 o sklenitvi - v skladu s členom 34 Pogodbe o Evropski uniji - Konvencije o medsebojni pomoči v kazenskih zadevah med državami članicami Evropske unije (UL C 197, 12.7.2000, str. 1).

² UL L 190, 18.7.2002, str. 1.

³ UL L 196, 2.8.2003, str. 45.

- ob upoštevanju členov Pristopne pogodbe, ki predvidevajo možnost prekinitve izvajanja nekaterih določb na področju svobode, varnosti in pravice v primeru neupoštevanja nekaterih norm (norme morajo biti vnaprej določene),
  - ob upoštevanju Priporočila o prihodnosti območja svobode, varnosti in pravice ter o pogojih za krepitev njegove legitimnosti in učinkovitosti, ki ga je Evropski parlament sprejel 14. oktobra 2004¹,
  - ob upoštevanju Haaškega programa, ki ga je sprejel Evropski svet na zasedanju v Bruslju dne 4. in 5. novembra 2004,
  - ob upoštevanju členov 114(3) in 83(5) svojega Poslovnika
  - ob upoštevanju poročila Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve (A6-0036/2005),
- A. ker člani od II-107 do II-110 Pogodbe o Ustavi za Evropo ter člena 6 in 13 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin določajo obseg "pravice do sodnega varstva", ki jo mora Unija in njene države članice v skladu s svojimi pristojnostmi zagotavljati evropskim državljanom,
- B. ker pravica do sodnega varstva vsebuje še zlasti pravico do učinkovitega pravnega sredstva, do nepristranskega sojenja, do pravičnega sojenja, do sojenja v razumnem roku, pravico do pravne pomoči ter vključuje tudi upoštevanju temeljnih pravic osumljenih oseb pred začetkom kazenskega postopka kot tudi pravico do dostojne in humane obravnave obsojenih oseb ob koncu postopka v skladu z mednarodnimi standardi OZN in standardi Evropske konvencije o preprečevanju mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja,
- C. ker je zaščita teh pravic še pomembnejša v kazenskih postopkih, ki zadevajo temeljne pravice,
- D. ker je to varstvo v prvi vrsti odvisno od pristojnosti vsake države članice, ki ga ta zagotavlja v skladu s svojo ustavno ureditvijo in pravno tradicijo; ker morajo države članice poiskati rešitve za težave, ki obstajajo v njihovih pravnih sistemih, predvsem za tiste, na katere je opozorilo Evropsko sodišče za človekove pravice; ker resnično evropsko območje svobode, varnosti in pravice zahteva, da je treba svojim državljanom zagotoviti podobno obravnavo po vsej Uniji ter krepiti medsebojno zaupanje med državami članicami, da bodo vzajemno priznavale sodbe ter tudi izročale svoje državljanke sodiščem druge države,
- E. ob upoštevanju tako sodne prakse Sodišča Evropskih skupnosti v Luksemburgu kakor tudi Evropskega sodišča za človekove pravice v Strasbourg in dejstva, da morata biti sodni praksi obeh sodišč skladni;
- F. ker je po sprejemu programa iz Tampereja (odstavek 33) načelo medsebojnega priznavanja sodb sodišč postalo temeljni kamen pravosodnega sodelovanja v Uniji,
- G. ker Pogodba o Ustavi za Evropo (člen III-260) in Haaški program (še posebej njegov odstavek 3.2) priznavata pomen vzajemnega ocenjevanja med državami članicami za

---

¹ Sprejeta besedila, P6_TA(2004)0022.

krepitev vzajemnega zaupanja, ki je potrebno za vzajemno priznavanje, kot to velja za sprejetje minimalnih vsebinskih in postopkovnih standardov in postavljanje razumnih časovnih rokov;

- H. ker mora ocenjevanje kakovosti sodstva v EU zadevati tudi metode dela sodnikov in različne pravosodne sisteme v državah članicah; s čimer se ne sme spodbijati primernega spoštovanju neodvisnosti pravosodnih oblasti,
- I. ker mora to ocenjevanje temeljiti na skupnem referenčnem okvirju, ki zagotavlja njegovo skladnost in objektivnost,
- J. ker je za kakovost kazenskega pravosodja v Evropi treba določiti najustreznejša orodja in postopke takega ocenjevanja in pospeševati izmenjavo informacij ter možnosti usposabljanja,
- K. ker so bile v zadnjih letih v EU ustanovljene različne evropske mreže, kot so Združenje državnih svetov in vrhovnih upravnih enot, Mreža predsednikov vrhovnih sodišč, Mreža vrhovnih sodišč in Evropska mreža višjih upravnih sodišč, kar priča o rastočem zavedanju potrebe za skupno delovanje pri izboljšanju kakovosti sodstva, ki je na razpolago državljanom Unije,
- L. ob upoštevanju ključne vloge, ki jo ima pri razvoju skupne pravne kulture in kulture temeljnih pravic v Uniji usposabljanje, predvsem preko delovanja Evropske mreže za pravno usposabljanje,
- M. ker mora izboljšanje kakovosti pravosodja na podlagi ocenjevanja po eni strani voditi h krepitvi kakovosti kazenskih in postopkovnih norm ter po drugi strani h krepitvi kakovosti njihove uporabe, s čimer se ne sme spodbijati pojma primernega spoštovanju neodvisnosti pravosodnih oblasti,
- N. ker je za vzajemno ocenjevanje potrebna specifična metodologija, ki upošteva zapletenost tega procesa,
- O. ker Haaški program priznava, da je potrebno sprejeti Pogodbo o Ustavi za Evropo kot referenčni okvir in začeti s pripravljalnimi deli, da se bodo v Ustavni pogodbi predvideni ukrepi lahko izvajali, ko bo stopila v veljavo,
- P. ker upošteva javni seminar, ki ga je organiziral Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve dne 18. januarja 2005 o spodbujanju kakovostnejšega pravosodja v Evropi,
- Q. ob odobritvi smernic Haaškega programa za krepitev vzajemnega zaupanja (odstavek 3.2), predvsem preko izboljšanja kakovosti pravosodja, razvoja ocenjevanja ter preko neprecenljivih prispevkov pravosodnih institucij in organizacij,
- R. ob opozorilu na odstavek 3.2. Haaškega programa, v katerem je izpostavljena potreba po spoštovanju raznolikosti struktur in tradicionalnih značilnosti nacionalnih pravnih sistemov ter neodvisnost pravosodnih oblasti v državah članicah, ob hkratnem spodbujanju povečane kakovosti pravosodja v Evropi preko vzajemnega zaupanja,

1. naslovi na Evropski svet in Svet naslednja priporočila:

- (a) da takoj začneta z akcijo Evropske unije, da bodo evropski državljani v Uniji ne glede na pravni in ustavni okvir države, v kateri se nahajajo, lahko deležni pravice do sodnega varstva v pogojih, ki so primerljivi in ustrezajo visokim standardom kakovosti, s čimer bi pridobili večje zaupanje v pravosodje;
- (b) meni, da je v tem pogledu pomembno, da Evropska unija z državami članicami opredeli "Listino o kakovosti kazenskega pravosodja v Evropi", ki bo predstavljala skupni referenčni okvir za vse države članice in bo zagotavljala skladno in objektivno ocenjevanje; pri pripravi te listine bo potrebno upoštevati izkušnje in že opravljeno delo na nacionalni ravni kot tudi delo Sveta Evrope in Združenih narodov na mednarodni ravni;
- (c) da bi okrepili vzajemno zaupanje med nacionalnimi pravnimi sistemi na podlagi spoštovanja raznolikosti, priporoča vzpostavitev mehanizma stalnega vzajemnega ocenjevanja, katerega referenčni okvir bi bila Listina o kakovosti; mehanizem vzajemnega ocenjevanja bo upošteval izkušnje, pridobljene na drugih področjih, kjer že poteka vzajemno ocenjevanje (Schengen, terorizem, širitev itd.), in bo, kolikor bo mogoče, predvidel mehanizem v skladu s členom III-260 Ustavne pogodbe ter bo izpolnjeval naslednje cilje:
- vzpostavitev primerljive baze podatkov in statistik,
  - izvajanje primerjalnih analiz,
  - širjenje najboljše prakse,
  - informacije o vrsti in delovanju pravnih sistemov drugih držav članic,
  - objava letnega poročila o oceni kakovosti pravosodja v Evropi, skupaj s priporočili Sveta državam članicam z namenom reševanja identificiranih težav;
- (d) uradno vzpostavitev mehanizma vzajemnega ocenjevanja (postopkov, struktur, kazalcev, poročil itd.) v enem ali več sklepih, ki bodo temeljili na členu 31 Pogodbe o Evropski uniji, vključujoč načela sodne prakse sodišč v Strasbourgu in v Luksemburgu kot tudi usmeritve Komisije za učinkovito pravosodje Sveta Evrope;
- (e) zagotovi, da se združenja sodnikov in odvetnikov, pravnih strokovnjakov, uporabnikov pravnega sistema in tudi nacionalnih parlamentov vključijo v to ocenjevanje, na primer z ustanovitvijo nadzornega odbora za kakovost sodstva, v duhu člena I-42(2) Ustavne pogodbe in v skladu z načelom subsidiarnosti; to ocenjevanje lahko poteka skupaj z Evropskim parlamentom in nacionalnimi parlamenti;
- (f) meni, da oblikovanje območja svobode, varnosti in pravice, temelječega na vzajemnem zaupanju, ni možno brez minimalne uskladitve nacionalnih zakonodaj; kar zadeva kazensko materialno pravo se Parlament strinja s Svetom, da bi bilo potrebno dati prednost kaznivim dejanjem, izrecno omenjenim v Ustavni pogodbi; kar zadeva procesno pravo, meni, da bi morale imeti prednost naslednje teme:
- preglednost pri delovanju pravosodja kot tudi polno upoštevanju temeljnih pravic

osumljenih oseb pred začetkom kazenskega postopka in pravice do dostojne in humane obravnave obsojenih oseb ob koncu postopka;

- zbiranje in ocenjevanje dokazov,
- pošiljanje zapornikov na prestajanje kazni v državo članico, v kateri imajo prebivališče,
- prestajanje kazni brez odvzema prostosti v državi članici, v kateri ima oseba prebivališče,
- izvajanje prisilnih ukrepov v državi članici, v kateri ima oseba prebivališče,
- minimalne pravice zapornikov v vseh državah članicah,
- ponovitvena dejanja, ki so že predmet uskladitvenih ukrepov,
- sistem za zaščito izjav prič in žrtev;

meni, da bi bilo potrebno ocenjevanje izvesti tudi na podlagi zgoraj naštetih dejavnikov z namenom sprejetja ali nadaljevanja izvajanja pobud s teh področij na ravni Unije;

- (g) ob upoštevanju, da mora uveljavljanje načela vzajemnega ocenjevanja voditi k spodbujanju usposabljanja za vse poklice na področju prava, temelječega na evropskih mrežah pravosodnih organizacij in institucij; zato v luči sprejetja finančnega načrta za obdobje 2007-2013 in v skladu z določbami Haaškega programa (pododstavek 2 odstavka 3.2,) ter z namenom izboljšanja kakovosti pravosodja poziva k dodelitvi finančne podpore za evropske mreže pravosodnih organizacij in institucij, programe izmenjave med pravosodnimi organi, izhajajoče iz pobud Parlamenta (predvsem iz proračunske postavke 18 05 01 03), in za pilotne sheme, ki omogočajo sodelovanje zastopnikov ali organizacij držav članic;
- (h) poziva Komisijo, da "Listino o kakovosti kazenskega pravosodja v Evropi", mehanizem vzajemnega ocenjevanja in usklajevalne ukrepe nekaterih kazenskih norm takoj vključi v akcijski načrt, ki ga mora predstaviti v letu 2005 v skladu s sklepi Haaškega programa; v ta namen Parlament skupaj z Evropskim svetom Komisiji priporoča, da sprejme določbe, ki jih vsebuje Pogodba o Ustavi za Evropo kot referenčni okvir akcijskega načrta;

2. naroči svojemu predsedniku, naj to priporočilo posreduje Svetu in v vednost Komisiji, vladam in parlamentom držav članic ter Svetu Evrope.